

 wyborcza

300 trudnych śmieci

Zeszyt 1
od A do N

Sprawdź,
gdzie
wyrzucić:

- dezodorant
- doniczkę
- firanki
- gruz

 wyborcza **na zielono**

Dekalog recyklingu

Recykling, co widać w naszym dodatku, bywa zajęciem skomplikowanym. Część odpadów jest uciążliwa i trudna do zaklasyfikowania. Nie ma się jednak co zrażać. To działanie ma sens: m dokładniej posegregowane odpady, tym bardziej opłacalny i efektywny jest proces ich odzysku.

2 Nie ma powodu, by z każdym odpadem niebezpiecznym, wielkogabarytowym lub elektrośmieciem zdziżyć do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (w skrócie PSZOK). Najlepiej znaleźć miejsce w mieszkaniu lub piwnicy, gdzie będziemy gromadzić użyte żarówki, stare suszarki czy przeterminowany lakier do włosów. Wywóz można zorganizować z sąsiadami czy odziną.

3 Warto zorientować się, czy w naszej gminie nie wprowadzono dodatkowych ułatwień dla mieszkańców, takich jak np. odbiór odpadów wielkogabarytowych z posesji. W większości gmin firmy zajmujące się wywozem śmieci udostępniają na swoich stronach harmonogram takich zbiórek, zaznaczając jednocześnie, co dokładnie możemy wtedy wyrzucić. Poza meblami, ralkami, wannami, dywanami itp. często można wtedy wyrzucić też mniejsze elektrośmieci typu żelazko czy suszarka do włosów.

4 Są gminy, które odbiór elektrośmieci spod posesji prowadzą oddzielnie, podobnie jak wywóz odzieży przekazywanej później organizacjom charytatywnym. Niektóre umożliwiają umówienie się na konkretny dzień i godzinę, a pracownik firmy wywozowej odbiera takie odpady wprost z domu. To duże ułatwienie szczególnie dla osób chorych i starszych.

Zasady segregacji odpadów

- opakowania z papieru, kartonu
- torby i worki papierowe
- gazety i czasopisma
- katalogi i ulotki
- papier biurowy
- zeszyty i książki
- papier pakowy

- szklane butelki i słoiki po napojach i żywności
- szklane opakowania po kosmetykach (jeżeli nie są wykonane z trwałych połączonych kilku surowców)

- odpadki warzywne i owocowe (obierki itp.)
- resztki jedzenia (bez mięsa i kości)
- fusy po kawie i herbacie

- plastikowe butelki
- opakowania po żywności
- plastikowe worki, reklamówki
- opakowania po środkach czystości
- opakowania wielomateriałowe (np. kartony po napojach)
- metalowe puszki
- drobny złom żelazny
- styropian (niebudowlany)

- zatuszczony papier
- zabrudzone folie
- zużyte ręczniki i papierowe chusteczki
- papier lakierowany i powleczony folią
- art. higieniczne (np. pieluchy)
- szkło stołowe
- ceramika, porcelana, kryształy
- szkło żaroodporne
- lustra
- mięso, kości i ości

5 Warto sprawdzić, czy okoliczne sklepy oferują nam pomoc w segregacji uciążliwych odpadów. W wielu z nich można pozbyć się zużytych żarówek i baterii, niektóre przyjmują także stare elektroodpady (za pozostawienie tych ostatnich trzeba często jednak zapłacić lub kupić coś w sklepie).

6 Stare lekarstwa możemy z kolei oddać w aptekach. Niektóre gminy stawiają też na niewielkie PSZOK-i na najbardziej popularne odpady, których nie możemy wyrzucać do pojemników w naszych domach.

7 Mimo że ustawa nakłada na gminy obowiązek segregacji odpadów, nadal są miejsca, gdzie lokalne władze ociągają się z wdrożeniem tego systemu. Naciskajmy więc na wójtów, burmistrzów i prezydentów, by umożliwili skuteczną selekcję śmieci.

8 Najwięcej dyskusji wywołują bioodpady. Dlaczego całe jajko powinniśmy wyrzucić do odpadów zmieszanych, ale samą skorupkę do brązowego kubła? Pamiętajmy, że za pozornie niezrozumiałymi rozwiązaniami stoi wiedza specjalistów.

9 W razie wątpliwości co do pojemnika, w którym powinien wyładować odpad (jeśli nie zalicza się do elektrośmieci, odpadów niebezpiecznych lub wielkogabarytowych), najlepiej wyrzucić go do czarnego kubła (szczególnie, jeśli jest zabrudzony).

10 Pamiętajmy, że najlepszym sposobem na sortowanie odpadów jest... zmniejszenie ich produkcji. Dbajmy więc, by nie marnować jedzenia, a w sklepie unikajmy nadmiaru opakowań. ♦

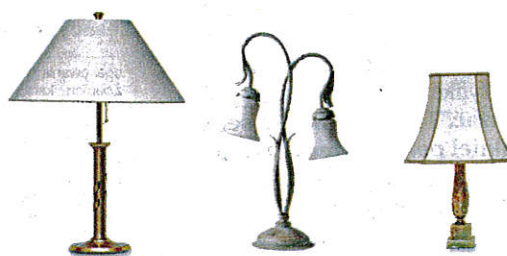
Ada Chojnowska, Aleksander Gurgul, Michał Olszewski

Abażury i klosze

W zależności od materiału, z jakiego są wykonane, powinny trafić do odpowiedniego pojemnika. Abażury z tworzyw sztucznych wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik). Z kolei abażury materiałowe z tekstyliów wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane. Jeśli abażur jest dużych rozmiarów, powinniśmy go odwieźć, tak jak inne wielkogabarytowe odpady, do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Dobra praktyka:

- Abażur materiałowy na metalowym stelażu można rozdzielić. Metalowe części wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne, a część tekstylną do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.

Agrafka	Wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik). Podobnie postępujemy z innymi drobnymi artykułami biurowymi typu pinezki, zszywki, spinacze itd., jeśli są wykonane z metalu lub tworzyw sztucznych.	
Akwaria	Powinny trafić do czarnego pojemnika na odpady mieszane. Nie są one wykonane ze szkła, które można poddać recyklingowi.	
Armatura	W zależności od wielkości oddajemy do punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych jako odpad wielkogabarytowy (w niektórych miastach takie odpady są odbierane z domu) lub wyrzucamy do pojemnika o odpowiednim kolorze. Jeśli są to np. urwany kurek od kranu, elementy baterii łazienkowych, wężyk, fragment rury, wyrzucamy je do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik). Elementy ceramiczne, takie jak fragment wann czy umywalki, wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Balony	Powinny trafić do pojemnika czarnego na odpady zmieszane. Pamiętajmy, aby wcześniej wypompować z nich powietrze lub hel. Jeśli są na plastikowym patyku, wówczas wyrzucamy je oddzielnie. Patyk należy wyrzucić do pojemnika żółtego na surowce wtórne.	

Ważne:

- Od 2021 r. wejdzie w życie dyrektywa Unii Europejskiej zakazująca używania m.in. plastikowych patyków do balonów.

Bandaż	Wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane, nawet jeśli są pokryte dużą ilością krwi.	
Baterie	Zgodnie z prawem zużyte baterie, podobnie jak żarówki, powinien przyjmować każdy sprzedający je punkt handlowy (nieodpłatnie). Można je też oddać w punktach selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W niektórych miastach wprowadzono dodatkowe punkty na tego rodzaju odpady.	
Bielizna	Co do zasady majtki, biustonosze, skarpetki czy rajstopy wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane, szczególnie jeśli są uszkodzone lub znoszone. Jeśli jednak są w dobrym stanie, a pozbywamy się ich, bo np. zmienił się nasz rozmiar, warto sprawdzić, czy nie są przyjmowane w różnego rodzaju zbiórkach odzieży. W niektórych gminach są specjalne kontenery na odzież, cykliczne zbiórki organizują też Kościoły i różnego rodzaju organizacje i stowarzyszenia. W niektórych miastach odzież przyjmowana jest też przez MPO wprost z domu, po umówieniu się na konkretny termin (później jest przekazywana PCK). Wcześniej należy jednak sprawdzić, czy dana organizacja bieliznę w ogóle przyjmuje.	
Bilety kartonkowe	Wyrzucamy do pojemnika niebieskiego na papier i makulaturę.	
Biżuteria	Niezależnie, czy to kolczyki, wisiorki, korale, czy bransoletki, w większości są one wykonane z różnych materiałów i mają zbyt małe rozmiary, by dało się je sprzedać firmom zajmującym się recyklingiem. Dlatego biżuterię wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane. Drobne elementy metalowe i tak powinien wyłapać znajdujący się w sortowni odpadów magnes.	
Blachy do pieczenia	Niezależnie od stopnia ich zużycia, czy są pokryte spalenizną lub rdzą, metalowe blachy wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik). Formy szklane wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane (nie jest to szkło poddawane recyklingowi).	
Bombki choinkowe	Bombki plastikowe wyrzuca się do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik). Bombki szklane powinny trafić do pojemnika czarnego na odpady zmieszane (nie jest to szkło poddawane recyklingowi). Jeśli bombka jest pokryta wieloma ozdobami i mamy wątpliwości, z czego jest wykonana, lepiej wyrzucić ją do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Butelki PET w osłonce PCV typu sleeve	Tego rodzaju osłonkę mają często butelki po sokach dla dzieci. Osłonkę najlepiej zdjąć i odrębnie wrzucić do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik). Samą butelkę należy opróżnić, zgnieść, zakręcić i wyrzucić do tego samego pojemnika. Zostawiając nakrętkę na butelce, mamy pewność, że trafi do recyklingu, a nie zostanie przesiana w jednym z sit sortowni – najmniejsze śmieci trafiają bowiem do spalarni odpadów. A warto pamiętać, że dla recyklera nakrętka jest najcenniejszym elementem butelki.	

Butelki PET z naklejką z tworzywa sztucznego typu PCV	Należy opróżnić, zgnieść, zakręcić i wrzucić do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik). Zostawiając nakrętkę na butelce, mamy pewność, że trafi do recyklingu, a nie zostanie przesiana w sortowni – najmniejsze śmieci trafiają bowiem do spalarni. Naklejkę można oderwać, a następnie wrzucić do tego samego pojemnika – to duże ułatwienie dla pracowników sortowni odpadów.	
Butelki po sosach, syropach, olejach	Należy opróżnić, zgnieść, zakręcić i wyrzucić do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik). Mycie nie jest konieczne, pamiętajmy jednak o zakręceniu butelki – dzięki temu jeśli znajdują się w niej minimalne resztki produktu, nie zanieczyszczą reszty śmieci. Jeśli butelka jest mocno zabrudzona, są w niej zaschnięte resztki i trzeba ją dokładnie myć i szorować, najczęściej zaleca się, by wyrzucić ją do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Butelki po olejkach zapachowych i do ciast	Opróżnione wyrzucamy do zielonego pojemnika na szkło. Nakrętki plastikowe wyrzucamy oddzielnie do pojemnika żółtego na surowce wtórne.	
Butelki szklane	Należy opróżnić i wyrzucić do zielonego pojemnika na szkło. Mycie nie jest potrzebne, podobnie jak zrywanie etykiety (nie jest ona uznawana za zanieczyszczenie) czy banderoli. Jeśli do jej środka wpadł korek od wina, także wrzucamy ją do pojemnika zielonego. Zanim butelki trafią do huty szkła, są uzdatniane w firmach zbierających szkło, które radzą sobie z takimi problemami, wybierając wszelkie zanieczyszczenia oraz sortując butelki ze względu na ich kolor. Nakrętki wyrzucamy oddzielnie do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik).	
Butelki z dozownikiem, np. po wódce	Nie odrywamy ich na siłę. Butelkę w całości wrzucamy do zielonego pojemnika na szkło. Butelka może też być rozbita. Zanim butelki trafią do huty szkła, są uzdatniane w firmach zbierających szkło, które radzą sobie z takimi problemami, wybierając wszelkie zanieczyszczenia oraz sortując butelki ze względu na ich kolor.	
Buty	Co do zasady wyrzucamy je do pojemnika czarnego na odpady zmieszane, szczególnie jeśli są uszkodzone lub znoszone. Jeśli jednak są w dobrym stanie, warto sprawdzić, czy nie są przyjmowane w różnego rodzaju zbiórkach odzieży. W niektórych gminach są specjalne kontenery na odzież, cykliczne zbiórki organizują też Kościoły i różnego rodzaju organizacje i stowarzyszenia. W niektórych miastach odzież przyjmowana jest też przez MPO wprost z domu, po umówieniu się na konkretny termin (później jest przekazywana PCK). Wcześniej należy jednak sprawdzić, czy dana organizacja w ogóle buty przyjmuje. Warunek – muszą być do pary.	
Cążki	Wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik).	
Celofan np. po kwiatach	Powinien trafić do pojemnika żółtego na surowce wtórne.	

PAPIER

SZKŁO

BIO

METALE I TWORZYWA SZTUCZNE

ODPADY ZMIESZANE

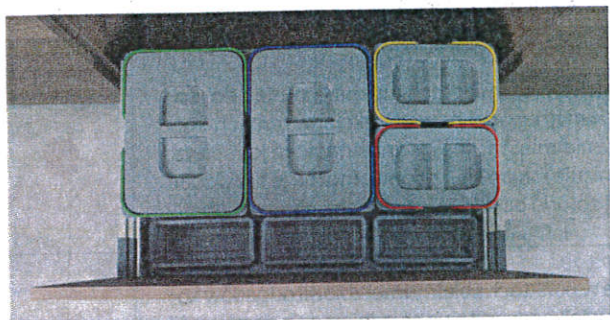

INNE

Systemy segregacji odpadów

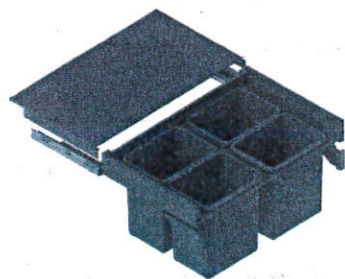
W dobie rosnącego zanieczyszczenia środowiska, segregacja odpadów staje się koniecznością. Jak zorganizować w domowej kuchni miejsce na odpady? Rozwiązań jest całkiem sporo. Pomocne są zwłaszcza funkcjonalne akcesoria meblowe, które pozwolą schować wszystkie kosze w jednej szafce lub szufladzie, a jednocześnie, dostosować system do potrzeb użytkownika. Poniżej prezentujemy kilka propozycji z naszej szerokiej oferty.

1

Pojemniki na odpady PRAKTIKO

Obok tradycyjnych pojemników (stojących samodzielnie, lub mocowanych do frontu), w naszej ofercie znajdują się również zestawy PRAKTIKO, które można wstawić bezpośrednio do szuflady. Dostępne są w kilku wariantach o różnej liczbie i pojemności wiader. Do wyboru 2, 3 lub 4 pojemniki o pojemności od 7 do 20 litrów. Szczelne pokrywy zabezpieczą przed nieprzyjemnym zapachem, a kolorowe uchwyty, oraz specjalne naklejki dodawane do każdego zestawu – ułatwią segregację.

2

Systemy szuflad Slim Box

Systemy umożliwiają pełny oraz cichy wysuw jednocześnie czterech pojemników na odpady. System występuje w 2 rozmiarach - o szerokości 60 i 80 mm oraz 4 wariantach - o zróżnicowanej pojemności koszy. Wszystkie utrzymane są w modnym grafitowym kolorze. Stabilne prowadnice oferują ładowność do 25 kg, a cienkie boki szuflad - optymalne wykorzystanie miejsca w szafce. Uzupełnieniem systemu jest pokrywa, która z jednej strony może służyć jako dodatkowa półka, a z drugiej - zabezpiecza przed nieprzyjemnym zapachem.

3

Systemy elektrycznego otwierania szuflad

Komfortowym uzupełnieniem szuflad z pojemnikami na odpady są systemy elektrycznego otwierania. W ofercie posiadamy Servo Drive Blum i Easys Hettich, oraz nowość - opracowany przez niemieckich specjalistów system Hailo Libero 2.0. Dzięki nim, aby otworzyć nawet mocno obciążoną szufladę, wystarczy delikatnie nacisnąć front kolaniem czy stopą - w przypadku Servo Drive i Easys, lub - w przypadku Hailo - przesunąć stopą w okolicach czujnika ruchu zlokalizowanego w wieńcu dolnym. System Hailo umożliwia również otwieranie szuflady za pomocą pilota lub odpowiedniej aplikacji w telefonie (Hailo Smart-Phone "Hailo Connect" dla Androida i iOS).

Pełna oferta systemów wyposażenia do mebli: e-rejs.eu

Chemia domowa	Opakowania tekturowe, np. po proszku do prania, wrzucamy do pojemnika niebieskiego na papier. Opakowania plastikowe po płynach do prania, do mycia podłóg, naczyń, toalet itd. opróżniamy, zakręcamy i wyrzucamy do żółtego pojemnika na surowce wtórne (metal, plastik). W przypadku środków w sprayu, np. płynów do mycia okien, odkręcamy końcówkę i wraz z butelką wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne. Przy wszystkich opakowaniach plastikowych warto odkleić etykietę i jeśli jest z plastiku, ją również wyrzucić do pojemnika żółtego. Jeśli jest z papieru, powinna trafić do pojemnika czarnego na odpady zmieszane (zazwyczaj ma z tyłu dużo kleju).	
Choinki naturalne	Jeśli choinka znajduje się w doniczce, w niektórych miastach można ją oddać do jednostki odpowiedzialnej za zieleni. Część gmin prowadzi bowiem akcje, w ramach których choinki są ponownie sadzone na terenie miasta. Jeśli jednak choinka jest cięta, wiele gmin w określonych terminach organizuje ich odbiór z domu, można je też oddać jako odpad zielony do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	
Choinki sztuczne	Jako odpad wielkogabarytowy wyrzucamy je w punktach selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W niektórych miastach odpady wielkogabarytowe są odbierane z domu. Jeśli choinka jest mała, wyrzucamy ją do żółtego pojemnika na surowce wtórne (metal, plastik).	
Ciasto, ciastka, desery i muffinki oraz torty	Powinny trafić do pojemnika czarnego na odpady zmieszane. Zawierają one cukier, tłuszcz i jajka, w związku z czym nie powinny trafić do bioodpadów.	
Cukier	Wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Czajnik elektryczny	Podobnie jak wszystkie inne urządzenia zasilane energią elektryczną jest elektroodpadem. Wyrzucamy je w punktach selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, przyjmuje je także część sklepów ze sprzętem RTV i AGD (niekoniecznie za darmo).	
Czajnik tradycyjny	Wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik).	
Czasopisma kolorowe i katalogi	Niezależnie od tego, na jakim papierze czasopismo zostało wydrukowane, wyrzucamy do niebieskiego pojemnika na papier i makulaturę.	
Czekolada	Resztki czekolady wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Części samochodowe	Powinien je odebrać od nas mechanik. Ale jeśli zdecydujemy się zmienić żarówki albo kołpaki samodzielnie, to powinny one potem trafić do odpadów zmieszanych, czyli do czarnego pojemnika.	

PAPIER

SZKŁO

BIO

METALE I TWORZYWA SZTUCZNE

ODPADY ZMIESZANE

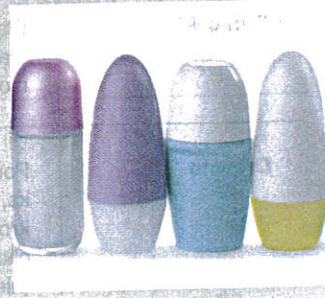

INNE

Części rowerowe	Powinien je odebrać od nas serwis rowerowy. Ale jeśli zdecydujemy się na samodzielną naprawę, np. zmianę lampek albo łańcucha, to powinny one potem trafić do odpadów zmieszanych, czyli do czarnego pojemnika.	
Czepki ochronne	Wyrzucamy do pojemnika czarnego na opady zmieszane.	
Czepki pływackie	Wyrzucamy do pojemnika czarnego na opady zmieszane.	
Cyrkle	Niezależnie od tego, z czego są wykonane (plastik, metal), trafiają do pojemnika żółtego na surowce wtórne.	
Deska do prasowania	To odpad wielkogabarytowy i jako taki powinien trafić do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Większość gmin organizuje też odbiór takich odpadów z posesji. Warto sprawdzić ich harmonogram na osiedlu.	
Dezodorant w szytfcie	Jeśli jest w plastikowym opakowaniu, wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne.	
Dezodorant w kulce	Jeśli jest w opakowaniu szklanym, dezodorant wyrzucamy do zielonego pojemnika na szkło. Nakrętkę, jeśli jest plastikowa, wyrzucamy do żółtego pojemnika na surowce wtórne (metal, plastik).	

Dobra praktyka:

- Oddzielamy plastikową końcówkę szytftu z resztkami dezodorantu i wyrzucamy do pojemnika czarnego na opady zmieszane.
- Oddzielamy kulkę i wrzucamy ją do żółtego pojemnika, a szklane opakowanie do zielonego. Ułatwi to pracę pracownikom sortowni.

Dezodorant w sprayu	Podobnie jak wszystkie inne rzeczy w butelkach pod ciśnieniem, jest traktowany jako odpad niebezpieczny, który należy przywieźć do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Niektóre gminy, by nie utrudniać życia mieszkańcom, pozwalają jednak wrzucać je do pojemników żółtych. Takie produkty muszą być całkowicie opróżnione.	
Dętki rowerowe	Podobnie jak opony samochodowe zawozimy do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	

Digipaki (opakowanie na CD lub DVD)	Jeśli digipak w całości wykonany jest z plastiku, wyrzucamy go do pojemnika żółtego na surowce wtórne, a tzw. książeczkę do pojemnika niebieskiego na papier i tekturę. Jeśli jednak digipak jest wykonany z klejonej tektury i plastiku, wyrzucamy go do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Długopisy	Niezależnie od tego, z jakiego materiału są wykonane, wyrzucamy je do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik).	

Dobra praktyka:

- Wyjmujemy wkład i oddzielnie wrzucamy go do tego samego pojemnika.
- Najlepiej jednak używać wiecznego pióra albo długopisów z wymiennymi wkładami.

Dmuchane: materace, płki plażowe, naramienniki, koła do pływania	Wszystkie tego typu zabawki powinniśmy wypompować. Powinny trafić do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Doniczki	Plastikowe i metalowe wyrzucamy do żółtego pojemnika na surowce wtórne (metal, plastik), ceramiczne – do pojemnika czarnego na odpady zmieszane. Oczywiście opróżnione.	
Drewno	Pod tą nazwą może kryć się zarówno patyk przyniesiony przez psa, kawałek nogi od stołka, jak i drewniany wałek do ciasta, rączka od zepsutego młotka czy drewniana deska do krojenia. Niezależnie, co dokładnie jest drewnianym odpadem, wyrzucamy go do pojemnika czarnego na odpady zmieszane. W niektórych gminach jednak odpady drewniane (nielakierowane) można wrzucić do pojemnika brązowego na bioodpady. Zanim to zrobimy, warto sprawdzić, jak jest w przypadku naszej gminy.	

Ważne:

- Nie pal drewnianymi odpadami w piecu. Często zawierają w sobie lakiery i impregnaty.

Dyski twarde i zewnętrzne do komputerów	Wyrzucamy je w punktach selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, przyjmuje je także część sklepów ze sprzętem RTV i AGD (niekoniecznie za darmo). W Krakowie odbierane są też z domu przez tzw. Elektrobrygadę na Telefon.	
Dyskietki	Pewnie niewielu z nas ich jeszcze używa. Jeśli znajdziemy jednak pudło dyskietek na strychu, to powinny one trafić do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	
Dywan	To odpad wielkogabarytowy i jako taki powinien trafić do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Większość gmin organizuje też odbiór takich odpadów z posesji. Warto sprawdzić harmonogram odbiorów na naszym osiedlu.	
Elektroodpady	Do elektroodpadów zaliczają się m.in. zepsute telefony stacjonarne oraz komórkowe, odkurzacze, suszarki i prostownice do włosów, elektryczne szczoteczki do zębów (ale już wymienne końcówki do nich powinny trafić do czarnego pojemnika na odpady zmieszane) i wszystkie inne urządzenia na prąd, w tym sprzęty kuchenne typu mikser, blender, robot kuchenny, toster itp. Jeśli zepsuła się nam tylko część danego urządzenia, np. metalowa końcówka lub plastikowa pokrywka, wyrzucamy ją do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik).	
Farby budowlane	To odpady niebezpieczne. Powinny trafić do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	
Figurki glipsowe, porcelanowe i gliniane	Jeśli są niewielkich rozmiarów, niezależnie od materiału, z jakiego są wykonane, powinny trafić do czarnego pojemnika na odpady zmieszane. Jeśli jednak są większe (np. krasnal ogrodowy), to należy je potraktować jako odpady wielkogabarytowe. Wtedy powinniśmy je zanieść do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	
Filtry od wody, oczyszczaczy powietrza, wentylatorów	Wyrzucamy do czarnego pojemnika na odpady zmieszane.	
Filtry do kawy	Wyrzucamy do pojemnika brązowego na bioodpady.	
Fiolka po Insulinie	To odpad niebezpieczny. Powinien więc trafić do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Niektóre apteki mogą przyjąć od nas takie odpady. W niektórych miastach odbierają je też mobilne PSZOK-i (np. w Warszawie), można je też zanieść do tzw. Ekopudełek w galeriach handlowych (np. w Krakowie).	

Firanki	Jeśli są zniszczone, wyrzucamy je do czarnego pojemnika na odpady zmieszane. Jeśli jednak pozbywamy się firanek przy okazji np. zmiany wystroju domu, możemy przekazać je w ramach różnego rodzaju zbiórek odzieży. W niektórych miastach wciąż znajdziemy specjalne kontenery na ubrania, w innych odzież przyjmowana jest przez MPO wprost z domu, po umówieniu się na konkretny termin (później przekazywane są PCK). Zbiórki organizuje też wiele organizacji charytatywnych i Kościołów. Wiele z nich przyjmuje też rzeczy typu firanki, zasłony czy obrusy – należy to jednak wcześniej sprawdzić.	● ●
Flakonik po perfumach	Razem z dyfuzorem wyrzucamy do pojemnika zielonego na szkło. Nakrętkę, jeśli jest metalowa lub plastikowa, wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik).	● ●

Dobra praktyka:

- Za pomocą nożyka bądź nożyczek oddzielamy flakonik od dyfuzora z wężyczkiem, który wyrzucamy do pojemnika żółtego. Nie jest to jednak konieczne.

Folia bąbelkowa	Wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik).	●
Folia malarska	Jeśli jest zabrudzona farbą, wyrzucamy ją do pojemnika czarnego na odpady zmieszane. Jeśli udało nam się jej nie pobrudzić, powinna trafić do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik).	● ●
Folia po żywności	Choć folia co do zasady powinna trafić do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik), jeśli jest zanieczyszczona jedzeniem, powinna być wyrzucona do pojemnika czarnego na odpady zmieszane. Podobna zasada odnosi się do wszystkich materiałów, które mają trudne do usunięcia resztki żywności lub są zatłuszczone, np. do papieru, w który zapakowaliśmy kanapkę z sosem.	● ●
Foliowa koszulka na dokumenty	Wyrzucamy do żółtego pojemnika na surowce wtórne (metal, plastik).	●

Ważne:

- Wyjmujemy z niej wszelkie papiery, które wyrzucamy do pojemnika niebieskiego na papier i tekturę.
- Sortownie pełne są nierozdzielonych koszulek z dokumentami w środku.

Fusy po herbacie i kawie	Powinny trafić do brązowego pojemnika na bioodpady.	
Garnki, w tym garnki emalowane	Wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik), podobnie jak wszystkie inne metalowe sprzęty kuchenne. Pokrywki, jeśli są metalowe, również. Pokrywki szklane wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane (nie jest to szkło poddawane recyklingowi).	
Gazety	Wyrzucamy do niebieskiego pojemnika na papier i makulaturę.	
Gąbki do mycia	Gąbki do mycia ciała lub naczyń wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Grill jednorazowy	Wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Grzyby	Wyrzucamy do pojemnika brązowego na bioodpady.	
Gumki do włosów	Z racji rozmiarów niezależnie od materiału, z jakiego są wykonane, wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Gumy do żucia	Wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Guziki	Podobnie jak gumki z racji rozmiarów wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane	
Gruz	Wywozimy do punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Możemy też gruz wykorzystać ponownie albo sprzedać lub oddać – w wielu miejscach można znaleźć ogłoszenia typu „przyjmę gruz”.	
Gwoździe	Powinny trafić do pojemnika żółtego razem z surowcami wtórnymi (metal, plastik).	
Hantle, ciężarki	Jeśli są lekkie, wyrzucamy do żółtego pojemnika na surowce wtórne (metal, plastik). Jeśli są ciężkie i duże (np. talerze od sztangi), powinniśmy je zawieźć do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	
Igły do szycia	Powinny trafić do żółtego pojemnika na surowce wtórne (metal, plastik).	

PAPIER

SZKŁO

BIO

METALE I TWORZYWA SZTUCZNE

ODPADY ZMIESZANE

INNE

Igły medyczne / sanitarne ze strzykawki	Są traktowane jako odpady niebezpieczne, powinny więc trafić do apteki albo punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	●
Jajko	Wbrew pozorom odpad trudny, jak duża część żywności. Ugotowane jajko albo zepsute surowe oraz resztki jajeczniczy wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane. Skorupkę do pojemnika na bioodpady, ale już jajko ze skorupką do zmieszanych. Skąd ten pozorny galimatias? Skorupka to minerał, więc nadaje się do kompostowania. Białko nie powinno natomiast teoretycznie trafiać do kompostu.	● ●
Kable, przewody elektryczne, przedłużacze	Podobnie jak wszystkie inne urządzenia napędzane energią elektryczną, są elektroodpadami. Wyrzucamy je w punktach selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, przyjmuje je także część sklepów ze sprzętem RTV i AGD (niekoniecznie za darmo).	●
Kalka	Powinna trafić do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	●
Kapsle	Wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik).	●
Kapsułki z ekspresu do kawy	Jeśli w środku jest resztką kawy, wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane. Jeśli są puste, do żółtego pojemnika na surowce wtórne.	● ●

Dobra praktyka:

- Kapsułki należy najpierw opróżnić, resztki kawy wyrzucić do bio, czyli do brązowego pojemnika, a sam pojemniczek do żółtego na surowce wtórne (metal, plastik).

Karmata	Wyrzucamy do czarnego pojemnika na odpady zmieszane.	●
Karma dla zwierząt	Resztki jedzenia dla naszych pupili wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	●
Kartony po mleku, sokach	Choć w nazwie mają karton i wiele osób wciąż wyrzuca je do makulatury, kartony po napojach są odpadami wielomateriałowymi. Zawsze powinny więc trafiać (opróżnione, zgniecione i zakręcone) do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik).	●

Kartony po pizzy

Jeśli są czyste i suche, wyrzucamy do pojemnika niebieskiego na papier i tekturę. Jeśli część jest tłusta od pizzy i są na niej kawałki jedzenia, powinna trafić do pojemnika czarnego na odpady zmieszane. Najczęściej jednak pudełko od pizzy przed zabrudzeniem chroni fragment folii aluminiowej – ją powinniśmy oddzielnie wrzucić do pojemnika czarnego.

Dobra praktyka:

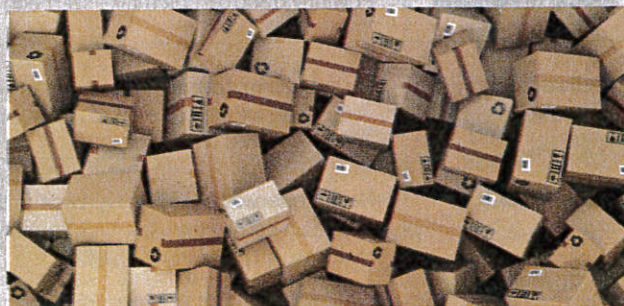
- Jeśli zabrudzona lub zatłuszczona jest tylko dolna część kartonu, oderwijmy ją i wrzucimy do odpadów zmieszanych, resztę wyrzucimy do pojemnika niebieskiego.

Karton po przesyłce z naklejoną taśmą

Nie musimy odrywać taśmy klejącej. Cały karton możemy wyrzucić do pojemnika niebieskiego na papier i makulaturę.

Dobra praktyka:

- Oderwij taśmę i wyrzuć do pojemnika czarnego na odpady zmieszane. Karton wyrzuć potem do pojemnika niebieskiego.

Karty do gry

Jeśli nie są niczym powlekane, powinny trafić do pojemnika niebieskiego na papier i tekturę. Jeśli zostały zrobione z kilku materiałów (papier i plastik), to wyrzucamy je do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.

Karty kredytowe

Powinny trafić do żółtego pojemnika na surowce wtórne (metal, plastik).

Karty SIM

Są traktowane zazwyczaj jako mały elektrośmieć, w związku z tym powinny zostać oddane do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

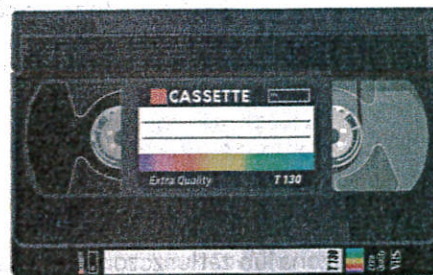
Kasety VHS i magnetofonowe

Powinny trafić do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych albo do czarnego pojemnika z odpadami zmieszanymi (potem trafią do spalania).

Dobra praktyka:

- Warto najpierw spróbować takie kasety oddać kolekcjonerom, można je wystawić w internecie w ogłoszeniu albo przekazać do lokalnej biblioteki.

Kleje	Opakowania po klejach, zarówno w tubce, jak i w szyfcie (zwłaszcza jeśli w środku jest wysuszona resztką), powinny trafić do odpadów zmieszanych, czyli do czarnego pojemnika.	●
Klocki typu LEGO	Wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik).	●
Klocki drewniane	Powinny trafić do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	●
Kieliszki	Nie są szkłem poddawany recyklingowi (za takie uznaje się tylko szkło opakowaniowe, przede wszystkim butelki, słoiki). Wyrzucamy je więc do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	●
Kołonotatnik	Należy oderwać okładkę i wyrzucić ją do odpadów zmieszanych, metalowy element wyrzucić do surowców wtórnych (pojemnik żółty na metal i plastik), a kartki wyrzucić do makulatury (pojemnik niebieski).	● ● ●
Komputery stacjonarne, laptopy	Zostaną potraktowane jako elektroodpady, czyli trafią do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Elektroodpady odbierają też od swoich klientów niektóre markety z elektroniką, ale nie wszystkie robią to zawsze chętnie i bezpłatnie.	●
Koperty	Papierowe powinniśmy wrzucić do niebieskiego pojemnika na papier i makulaturę. Foliowo-papierowe najlepiej podzielić na osobne części. Folia (również folia bąbelkowa) powinna trafić do surowców wtórnych, czyli do pojemnika żółtego, a papier – do niebieskiego na papier i makulaturę.	● ●
Korki od wina i szampana	Naturalny korek powinien trafić do odpadów zmieszanych, czyli do pojemnika czarnego. Korek plastikowy wyrzucamy do pojemnika żółtego, czyli surowców wtórnych (metal, plastik). Jeśli mamy wątpliwości, bo korek tylko przypomina naturalny, najlepiej wrzucić go do zmieszanych, czyli do czarnego pojemnika.	● ●

Kosmetyki	Podobnie jak w przypadku opakowań po chemii domowej plastikowe opakowania po szamponach, żelach pod prysznic, płynach do kąpieli itp. opróżniamy i wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik). Butelki i tubki (np. po paście do zębów i balsamach) zgniatamy i zakręcamy.	
Kości	Jak wszystkie odpady zwierzęce powinny trafić do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Kości do gry	Jeśli są wykonane z plastiku, wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik). Jeśli są drewniane, powinny trafić do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Kredki	Drewniane, pastelowe i świecowe – wszystkie powinny trafić do odpadów zmieszanych (czarny pojemnik). Trafią potem do spalarni odpadów.	
Książki	Powinny zostać rozdzielone. Należy więc oderwać okładkę, której miejsce jest w pojemniku czarnym na odpady zmieszane (niezależnie od materiału, z jakiego została wykonana), z kolei same kartki powinny trafić do pojemnika niebieskiego na papier i makulaturę.	

Dobra praktyka:

- Książki można oddać do biblioteki albo antykwariatu, lub wystawić na sprzedaż przez internet.
- W niektórych miastach firmy odbierające odpady mają umowę z lokalnymi antykwariuszami – upewnij się, czy i w twojej gminie nie można oddać książek w dobre ręce.

Kubeczki po jogurcie, śmietanie, hummusie itp.	Opróżnione i czyste wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik). Wśród firm odpowiedzialnych za zbiórkę odpadów istnieje spór co do tego, czy w ogóle należy je myć. Ci, którzy nie chcą marnować wody, mogą mocno zabrudzone kubki wyrzucić do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	
Kubek termiczny	Powinien trafić do żółtego pojemnika razem z surowcami wtórnymi (metal, plastik).	
Kubki jednorazowe po kawie na wynos	Papierowe powinny trafić do pojemnika czarnego, czyli odpadów zmieszanych (ten rodzaj papieru nie podlega recyklingowi), styropianowe – do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik).	

Dobra praktyka:

- Do żółtego pojemnika powinno trafić również plastikowe wieczko od kubka.

Kwiaty, rośliny domowe	Zarówno kwiaty cięte, jak i rośliny doniczkowe wyrzucamy do pojemnika brązowego na bioodpady. Rośliny doniczkowe powinniśmy z grubsza oczyścić z ziemi, którą z kolei wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	● ●
Lakier do paznokci i zmywacz	Opakowania po nich (szklane i plastikowe) wraz z pędzelkami powinny trafić do odpadów zmieszanych, czyli do czarnego pojemnika.	●
Lakier do włosów	Podobnie jak wszystkie inne produkty w butelkach pod ciśnieniem lakier traktowany jest jako odpad niebezpieczny, który należy przywieźć do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	●
Lampiony chińskie	Choć wyglądają efektownie, są mało ekologiczną atrakcją. Jeśli już zdecydujemy się wypuścić w powietrze chiński lampion, pamiętajmy, aby go odnaleźć i posprzątać. Wszystkie tego typu lampiony powinny trafić do pojemnika czarnego na odpady zmieszane (części papierowe, materiałowe, metalowe i tealight).	●
Lampki choinkowe	Podobnie jak wszystkie inne urządzenia napędzane energią elektryczną są elektroodpadami. Są nimi też przepalone lampki choinkowe. Wyrzucamy je w punktach selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, przyjmuje je także część sklepów ze sprzętem RTV i AGD (niekoniecznie za darmo).	●
Lampy fluorescencyjne i energooszczędne	To odpady niebezpieczne. Powinny więc trafić do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	●
Lekarstwa	Zarówno te przeterminowane, jak i te nieużywane powinny trafić do apteki albo punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Pudełko, w którym znajdowały się lekarstwa, wyrzucamy do pojemnika niebieskiego na makulaturę, listki i blistry po lekach powinny trafić do odpadów zmieszanych (czarny pojemnik). Mimo że listek i blister na leki posiadają elementy z folii aluminiowej oraz plastiku, to i tak trafią do spalarni odpadów. Podobnie stanie się z folią aluminiową, którą producenci powlekają czekoladę i inne słodycze. Słoiczki po lekarstwach należy wrzucić do pojemnika na szkło (zielony) albo do żółtego (surowce wtórne), w zależności od tego, z czego są wykonane.	● ● ● ●

Ważne:

- Nie wolno wyrzucać leków do toalety!

Linijka, ekierka	Wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	●
Liście i skoszona trawa	Wiele gmin prowadzi odbiór tzw. zielonych odpadów ogrodowych bezpośrednio z posesji. Tam, gdzie takiej zbiórki nie ma, należy je wrzucać do brązowego pojemnika na bioodpady.	●
Lustro	Małe lustro do makijażu powinno trafić do czarnego pojemnika na odpady zmieszane, duże lustro z ramą – do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	● ●
Ładowarki do smartfonów, zasilacze do laptopów	Podobnie jak wszystkie inne urządzenia zasilane energią elektryczną są elektroodpadami. Wyrzucamy je w punktach selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, przyjmuje je także część sklepów ze sprzętem RTV i AGD (niekoniecznie za darmo).	●
Łańcuchy choinkowe	Wyrzucamy do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	●
Makijaż	Opakowania po tuszu do rzęs, podkładzie i produktach do makijażu powinny trafić do odpadów zmieszanych, czyli do czarnego pojemnika. Tam powinniśmy wyrzucić również wszelkiego rodzaju akcesoria typu: pędzle, gąbeczki, szczoteczki do rzęs.	●
Makaron, kasza i ryż	Jeśli została nam resztką któregoś z tych produktów, to należy wyrzucić do pojemnika brązowego na bioodpady. Jeśli jednak makaron, kasza lub ryż zmieszane są z sosem i (lub) kawałkami mięsa czy sera, należy takie resztki z obiadu wyrzucić do pojemnika czarnego na odpady zmieszane.	● ●
Magnesy na lodówkę	Sprawiają dużo problemów w sortowniach odpadów, bo przyklejają się do burt, taśm i sitek. Sugeruje się, aby wyrzucać magnesy do odpadów zmieszanych, czyli do czarnego pojemnika.	●

Maszynka do golenia jednorazowa	Powinna trafić do czarnego pojemnika, razem z odpadami zmieszanymi.	●
Materac	To odpad wielkogabarytowy. Należy go zawieźć do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W wielu gminach odbiór prowadzony jest odbiór wielkogabarytowych odpadów, warto sprawdzić harmonogram tych odbiorów.	●
Maty do jogi	Wyrzucamy do czarnego pojemnika na odpady zmieszane. Dobrze jest taki przedmiot zrolować, zanim go wyrzucimy.	●
Meble	Niezależnie od tego, z jakich materiałów są wykonane, powinny trafić do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Niektóre gminy prowadzą odbiór odpadów wielkogabarytowych z miejsc zamieszkania, niektóre, jak np. Warszawa, dysponują mobilnymi punktami selektywnej zbiórki i można je spotkać w różnych częściach miasta.	●

Ważne:

- Nigdy nie pal w piecu starymi meblami! Są lakierowane i impregnowane.

Mokre chusteczki

Powinny trafić tak jak wszystkie tego typu zabrudzone odpady do czarnego pojemnika, czyli odpadów zmieszanych.

Ważne:

- Nie wrzucamy ich do toalety!

PAPIER

SZKŁO

BIO

METALE I TWORZYWA SZTUCZNE

ODPADY ZMIESZANE

INNE

Mopy, miotły	Kije, w zależności od tego, z czego są wykonane, powinny trafić albo do pojemnika żółtego na surowce wtórne (plastikowe i aluminiowe), albo do czarnego na odpady zmieszane (kije drewniane). Jeśli kij jest duży, można go odwieźć do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Frędzle od mopa oraz końcówka miotły powinny trafić do czarnego pojemnika.	
Naczynia	Plastikowe talerze, kubki, szklanki czy miski razem z innymi przedmiotami z tworzyw sztucznych powinny trafić do pojemnika żółtego. Ceramiczne, w tym porcelanowe, powinny z kolei trafić do odpadów zmieszanych, czyli do czarnego pojemnika.	
Narzędzia typu sekatory, piły, śrubokręty itp.	Jeśli nie są to elektronarzędzia, powinny trafić do pojemnika żółtego razem z surowcami wtórnymi (metal, plastik). Elektronarzędzia powinny zostać potraktowane tak jak elektroodpady, czyli zostać odwiezione do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	

Dobra praktyka:

- Zepsuty młotek można podzielić na drewniany trzonek i część metalową. Trzonek, jeśli nie jest polakierowany, należy wówczas wyrzucić do czarnego pojemnika na odpady zmieszane, a część metalową – do żółtego pojemnika razem z surowcami wtórnymi.

Niedopałki	Niedopałki po papierosach i cygaretkach oraz popiół powinny się znaleźć w pojemniku czarnym na zmieszane odpady (tam powinien również trafić zimny popiół z pieca – w tych gminach, w których domy wciąż można ogrzewać za pomocą węgla lub drewna).	
Nożyczki	Wyrzucamy do pojemnika żółtego na surowce wtórne (metal, plastik). Nie ma znaczenia to, czy wykonane są całe z metalu, czy zawierają plastikowe elementy.	

Autorzy dziękują Miejskiemu Przedsiębiorstwu Oczyszczania w Krakowie za opiekę merytoryczną nad dodatkiem.

Druga część przewodnika
300 trudnych
śmieci już jutro
w koszach

Dodatek do „Gazety Wyborczej”. REDAKCJA ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa, telefon: 22 555 66 00. Redaktor prowadzący: Michał Olszewski. Tekst: Ada Chojnowska, Aleksander Gurgul. Grafik: Magdalena Birska. DRUK: Agora SA, ISBN 978-83-268-3309-0. Zdjęcia: okładka – Jakub Włodek / Agencja Gazeta, pozostałe – Adobe Stock. Materiały reklamowe: s. 2, 7, 24. Materiał promocyjny: s. 21, 23

 PAPIER SZKŁO BIO METALE I TWORZYWA SZTUCZNE ODPADY ZMIESZANE INNE